

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD decz. 16.

Zivataros kapunyitás.

Egy heti válságos szünet után ma ismét megnyílnak a képviselőház ajtai. Ez a kapunyitás minden valószínűség szerint azt jelenti, hogy ujult erővel tör ki a vihar.

Ha a kormány azt várta az elnapolástól, hogy ez az egy hét a válságmegoldása nélkül lecsendesíti a háborgó kedélyeket és előkészíti a normális parlamenti tárgyalásokat, keservesen fog csalódni.

Az elmúlt hét semmi olyast nem hozott, amitől ezt joggal lehetne várni. Ellenkezőleg még jobban szította a szenvedélyek tüzeit.

Az elnökválság a kormánypárt jelölésével korántsem mondható megoldottnak. Tisza István grófnak elejtése nagy kudarcz ugyan a liberális pártra, melyben ez a kudarcz nagy elégedetlenséget okozott, de az a körülmény, hogy helyette Perczel Dezsőt jelölte a párt, mivel sem viszi előbbre az elnökválság megoldását.

Attól a belügyminisztertől, aki a nyitrai, várnai és stomfai választásokat rendezte, akinek megbízottai valóságos irtóháborút vezettek az adófizető polgárok szavazati joga ellen, attól nem igen várhatja az ellenzék, hogy pártatlan el-

nöke legyen a Háznak. Attól pedig, hogy az így megüresedő belügyi tárczát Bánffy veszi át, hogy annál korlátlanabban vezethesse a fenyegetésképpen kilátásba helyezett új választásokat, annak még a gondolatától is megborzad a parlamenti ellenzék.

És ámbár semmikép sem tudjuk helyeselni, ha az ellenzék — mint hire jár — magát az elnökválasztást is megobstruálja, de meg érthető és megmagyarázható abból a szenvedélyes gyűlöletből és bosszúból, melyet lelkében a millenniumi tatárjárásnak — vulgo Bánffy-féle képviselő választás — emlékezete s az annak megújulásától való félelem és kétségbeesés kelthet.

A parlamenti válságnak másik előidézője, az alkotmányunkat fenyegető Tisza-féle javaslat szintén nem tűnt le a politikai láthatárról. 300 aláíró helyett, amennyit Tisza kívánt és várt, csak 239-et tudott ugyan fogni ez a javaslat, de ez még mindig 12 főnyi többséget jelent s ez — egyelőre — elég Bánffyéknek, mert még mindig hivatkozhatnak a többségre. A javaslat miatt történt 28 kilépést nem bánja a párt, — legalább Gajáriék azt írják — hadd hulljon a fergese . . . t. i. a Szilágyiak, Andrásyok, Csákyok és Széchenyiek. Marad helyettük elég viczinálista és bankdirektor.

Azt a kedvezőtlen hatást, amit a szörny-javaslat a vidéken előidézett, kedenszándékozik ellensúlyozni itt — Nagyváradon maga a javaslat értelmi szerzője és benyújtója borosjenői Tisza Kálmán. Ennek a sisiphusi munkának azonban aligha lesz kellő eredménye. Zalamegye, Borsodmegye, Nagyszombat, Versecz, Szatmár, stb. példája azt mutatja, hogy Bánffy és Tisza csillaga már a vidéken is tűnőben van. A vidék népe — főleg a hivatalnok seregekkel megszállott városokban — eddig gondolkozni sem mert másképp, mint a mindenkori kormányelnök észjárása szerint. Az alkotmány jelen válsága azonban őket is küzdelemre szólította.

Mind a két tábor elszántan indul ma a harciba. A megcsappant liberális hadnak erőt kölcsönöz a hatalom birtoka s a rettegés, hogy azt elvesztheti, — az ellenzék a veszélyeztetett alkotmány elszánt védelmére tüzeli az eddig kivivott nem remélt siker s a remény, hogy a már alaposan megbontott párt felett most könnyebben arathat győzelmet, mint valaha.

Arra el lehetünk tehát készülve, hogy harcias lesz a mai bevezetés; tüzes, szenvedélyes annak folytatása, — nem baj. Csak botrányos ne legyen s az ország ne vallja kárát.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A szépséges Kata.

(Bécsi történet.)

Írta: Ritter Emil.

A kora reggeli ébredés idején, mikor még csak szürkülni kezdett odakint, olyan szívesen elnyújtózott volna még ő kegyelme egy kicsit ágyában. Ilyenkor azonban mindig felmerült előtte a sötétben egy kép, egy fejnek a képe, melyen legszebb haj-erdő emelkedett és ő elkezdett egy kissé gondolkodni, medítni. »Jonathán hát nem szereted őt?« Szólt meg benne egy belső hang. »Istenemre igen« válaszolt ő mély sóhajással. »Akkor hát csak gyorsan talpra, hozzálátni a munkához, izzadva keresni meg a napi kenyeret. Talán csak nem fog a drága kincsem éhséget látni az asztalodnál! Többet mondok, hogy vetheted még csak a szemedet is a leányra addig, míg csak egyszeri segéd vagy az üzletben?«

Ő erre talpra ugrott, s megkezdődött a napi dolog, a veritékes munka. Hősünk egy nagy üzletnél volt alkalmazva. Mint egy bájos bimbó, mely egy napon hirtelen felpattan és illatba fűrészi őt és napjait, úgy csüngött azon a gondolaton, hogy Katiját menyasszonyul viszi házához. Ez volt az ő költői kedvtelése. Keserves kötelességekkel egybe kötött poézis!

Rudi az ő kollégája, afféle rossz posztó volt,

kiből, mint Jonathán állította, kihalt minden poézis. Azért történt aztán, hogy a gyakori pénzihiányok sulya jobban is nehezedett a vállaira. Jó barátok, hü barátok voltak.

Szerfelett nagy örömről tellett egymásban, mert mindegyikük egész külön világot látott megtestesítve a másikban. Jonathán jól tudta, hogy a Rudihoz hasonlóknak leghelyesebb kitérni az utjukból. A véletlen azonban úgy hozta, hogy egyszer egészen másképp történt. (Hogy és mint, azt majd meglátjuk később!) Így állván a dolog, folytonosan aggódó figyelemmel leste Jonathán társának pályafutását s mint a kacsákat nevelő kotlós tyúk reszketve várta napról-napra a katasztrófa bekövetkezését. Egyébiránt erősen feltette magában, hogy minden kárörömet jó előre elfojt magában. Nem, azt nem teszem; nem leszek kárörvendő. Biztosan tudom, hogy meg fogok majd ijedni, ha egyszer csak azt hallom . . . Hogy mit is fog majd hallani, azt maga sem tudta, de már ott látta Rudi felett a végzetet, midőn balsejtelmeinek hőse ebéd után az üzleti vendégszalon elnyújtózva a legnagyobb lelki nyugalommal fujta a füstöt cigarettájából a levegőbe.

Egy cseppel sem volt más a helyzet egy szép szombati nap délutánján sem. Rudi most is fent ült az asztalon és megvetőleg fordította hátát a kijárásnak. Meg-meg libegtette néha lábszárait a levegőben, melyeket kifogástalan csinos nyári nadrág takart és elégedetten legeltette szemeit ragyogó hegyes orru czi-

pőin. Biztos, hogy ez a gondolat járt az eszében: »Ur vagyok, igazi ur. Még a legkisebb porczikám is az!« A többi segédek is neki fekdtek a heverésnek, kisebb nonchalansszal ugyan, mint Rudi, mert már vége fele járt a szezon s a hosszú üzlethelyiség csak úgy ási- tott unalmában. A selyem szallagokon elsiklott a júniusi napsugár s a porszemek ördög táncot jártak a napfényben.

— Lássák uraim! — törte meg az ünne- pies csendet Rudi. — Nekem egészen nyemre van ez a dolog. Akár egész esztendőben se menjen jobban az üzlet. Csak az újévi jutalom nőne nagyobbra egy kicsit!

E perczen csendesesen nyitott be az üzletbe Jonathán az irodából nyíló ajtón.

— Első könyvvezetői minőségben tetszik már jönni? kérde tőle nevetve Rudi s egy pillanatra derült nevetés váltotta fel az unalmas ásitozást. Tudták már, hogy miért akad egy idő óta annyi dolga Jonathánnak az irodában. Minden pillanatban be futott ő kelme az irodába ezt vagy azt kérdezni, vagy valami apróságot jelenteni. A mivel az üzleti ügyek iránti érdeklődését akarta kimutatni s képes- ségeit, tapasztalatait fitogtatni. Helye az áru- padnál volt, csakugy mint a többinek, ambi- cziója azonban az irodában. Korán kelt és későn feküdt úgy szedte magába hónapok óta a maga erejéből az összes kereskedelmi tudomán- yokat. Egyébiránt azért jó szemmel nézett rá mindenki. Komoly és szerény ember volt ő s mivel tudva volt róla, hogy a szerelem a ru-

Egy nagykövet visszahívása. Közöltük annak idején táviratainkban, hogy herceg *Lichtenstein* Ferencz szent-pétervári osztrák-magyar nagykövet visszahívott s helyébe más neveztetett ki. A hivatalos lap ezen visszahívási rendeletet tegnapi számában adja azon záradékkal, hogy a nagykövetnek hű és eredményes szolgálataiért a legfelső elismerés tudtul adassék. A dolognak nincsen semmi politikai háttérre és a visszahívás az illető nagykövet saját kérelmére történt.

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 16.

A mérkőzés napja az egyesült és számban, erőben megnövekedett ellenzék és a számban megfogyott kormánypárt között. A ma délután tartott pártkonferenciákon a küzdőfelek ellettek látva elvekkkel — *mihez tartás végett.*

A mai ülés első tárgya lesz, hogy *Madarász* József a korelnök felolvasatja *Kardoss* Kálmán alelnök lemondó levelét, a mivel okát adja egyúttal az elnöki emelvényen való ülésének is.

Ezután következik a királyi elnapoló okirat felolvasása, ami a pártfőnökök felszólalását fogja maga után vonni sezzel együtt a nagy előcsatározást is, mely culminációját az elnökválasztás idejének eldöntése körül fogja elérni.

A háznagy hivatalt ajtajára már ma ki van függesztve sokat jelentően:

**Minden jegy
elfogyott.**

Többek véleménye szerint csalódnak azok, akik a képviselőház holnapi ülésétől nagyot várnak.

Majd megválnak.

Az elnapolás.

Kormánykörökből kiszivárgott hírek szerint *Bánffy* br. miniszterelnök azon esetre, ha az országgyűléstől mitsem várhatna, egy készletben levő kir. elnapoló rendelettel azt nyomban elnapolná.

Ámde ennek világosan ellent mond a törvény következő szakasza:

X. Törvényezik

az 1847—8. IV. évi t.-cz. 6. §-ának módosításáról.

Az 1847—8. évi IV. törvényezik 6. §-a következőképp módosítottatik:

Minthogy az évi költségvetésnek országgyűlésileg történendő megállapítása mindig csak egy évre terjed s újabb megállapítás s megajánlás nélkül adót kivetni s behajtani nem lehet: oly esetben, midőn Ő Felsége az országgyűlést bármely okból előbb feloszlatja vagy annak ülését előbb elnapolja vagy bekezeszi, mint a befejezett számadások beadása és a jövő évi költségvetésnek előterjesztése, a miniszterium által teljesített s az országgyűlésen e tárgyak iránt határozat hozathatott volna: az országgyűlés még azon év folytán és pedig oly időben összehívandó, hogy mind a befejezett számadások, mind a jövő évi költségvetés az évnek végéig országgyűlésileg tárgyalathassanak.

Hazafias lelkiismeret.

Ismét egy *hazafias lelkiismeret* megnyilatkozásáról van alkalmunk hírt adni. Ama ritka hazafias lelkiismeret birtokosa ezuttal *Hieronymi* Károly. Aradi választóhoz írta ezen levelét, melyből közöljük az alábbi sorokat; fel sem olvastatták a párt választmányi gyűlésén. Miért?

A levél egy része így szól:

Én a törvényjavaslat aláírását meggyőződéssel megegyeztethezőnek nem találtam.

Nem írhattam alá; mert legjobb tudomásom és meggyőződésem szerint képviselők még oly tekintélyes nagy számának aláírás útján nyilvánított bizalma *nem pótolhatja a felhatalmazási törvényt.*

Felhatalmazást a kormánynak csak *törvény* adhat, mely a képviselőháznak és a főrendiháznak szabályszerűen létrejött határozata és a koronás király szentesítése után jött létre.

Minden alkotmánynak alapja, a történelmi fejlődés szerint kiindulási pontja az, hogy *sem közterhek az ország polgárait ki nem róhatók, sem az állam kiadásai nem fedezhetők, csak törvény alapján.*

Nem tartom ennél fogva helyesnek, a kormányt biztatni, hogy a felhatalmazási vagy költségvetési törvény nem léteben az államháztartás érdekében szükséges intézkedések elhatározására *párt-határozatot használjon fel*, az sem lehet indokolt, hogy képviselők aláírásukkal már *előre lekössék magukat* abból a célból, hogy a kormánynak törvényes felhatalmazás nélkül tett intézkedéseiről az *utólagos felmentést* meg fogják adni.

Nehéz küzdelembe került kilépni annak a pártnak a kebeléből, melynek tagja voltam, amióta nyilvános pályán működöm. De sem meggyőződésem nem tudtam a pártfegyelmnek alárendelni, sem azon törekvésnek nem tudtam támasztója lenni, hogy a párttervezet, mely kölcsönös eszmecserére van hivatva, magának az itteni ügyek intézésében hatáskört tulajdonítson.

Nem tekinthetem a pártnak ezen határozatát azzal indokolhatónak, hogy az ellenzéki pártok a képviselőház munkaképességét az obstrukcióval képtelenné teszik. Minden obstrukció visszaélés a ház szabályaival és súlyos felelősség terheli azokat, akik a képviselőház munkaképességét és az alkotmányos állapotok rendes menetét megakadályozzák, de bármily súlyos beszámítás alá essék az ellenzék eljárása, *ez nem szolgálhat indokot arra, hogy a kormánypárt ne az alkotmányos megoldást sürgesse.*

Ha a képviselőház munkaképessége meg van akasztva, ha a kormány, melynek elnöke egyúttal a képviselőház tanácskozáinak irányítója és vezetője, javaslatait az országgyűlés által elfogadtatni nem képes, két alkotmányos megoldás áll rendelkezésére: *az egyik a képviselőháznak feloszlatása, a másik a kormány lemondása.*

Rendőri karhatalommal.

Az »E—s« jól értesült forrásból értesül arról, hogy a kormánynak tervei az elnökválasztás után a következők:

1. Beterjeszti a provizóriumról és a kvótáról szóló törvényjavaslatokat és azon lesz, hogy a karácsonyi ünnepekre a *ház önmagát napolja el.*

2. Ha ez megtörténik és a képviselőház ellenzéke látva a január 1-én

gója a viselkedésének, azért senki sem tette a legkisebb szalmaszálat sem az útjába. De ha nem így lett volna is, ha gunyt, szidalmat, üldöztetést kellett volna is tűrnie azért az angyalarcú leányért, azt is boldog martiriommal viselte volna ő érte.

Minden terve abban összpontosult, melyen nap-nap után szakadatlanul dolgozott, hogy kivívja magának a könyvvezetői állást. Ki kellett eviczkélnie onnan, a hol a segéd él és dolgozik. Néha kedve lett volna önmagát is meggyűlölni, csak azért mert segéd volt, habár első is a társai közt. Mert kicsoda-micsoda is a segéd? Egy olyan ember, a ki még a szemét sem emelheti a szép Katira.

Jonathán még komolyabb, még méltóságosabb lett, mint eddig, ezzel is sejtetni akarva a jövő emberé, a ki tisztességes állást tud magának biztosítani. Kizárólag sötétszínű ruhákat hordott s esténként, mikor ideje engedte, hogy egy kis sétát tegyen, vagy egy pohár sörre átszaladjon, czilindert nyomott a fejébe.

Azonban nem csak külsőleg különbözött Jonathán a társaitól, hanem vasszorgalma által is. Hiába! Katit meg kellett érdemelni. Őt nem adták ám oda a legelső jött-menet embernek. A ki birni akarta, annak kellett lenni valakinek és kellett lenni valamijének. Jonathának már volt egy kevés pénzecskeje, még csak az állás és tekintély hiányzott a boldogsághoz. Azután szebb lakás, egy kissé jobb berendezkedés s tetejébe az életbiztosítás. Így már aztán teljesen vértézve léphetett a Kati szülei elé. Addig csak ritkán és csakugy futóban beszélhetett az öregekkel, a kik szintén kint laktak a külvárosban, a hol Bécs meg-

szünik világváros lenni s a hol a szomszédok legfőbb mulatsága iparszerű üzése a pletykázásnak.

Legszívesebben elbeszélgetett Jonathán a leány apjával, egy öreg nyugdíjossal. Hogy honnan járt az öreg nyugdíja, ezt a kérdést az egész utca szája sem tudta megoldani. A szépséges Katival csak elvétve váltott szót Jonathán. Hej! Nagyon szép volt a leány s ő még nem volt könyvvezető. Ettől csappant meg úgy a bátorsága. De azért nagyon örült, ha mindnyájan együtt voltak a szobában. Ilyenkor rendszeren az öreggel társalgott Jonathán, de jól tudta, hogy Kati is figyel a szavaira. Úgy tett tehát, hogy az öregeken át udvarolgotott a leánynak. Hogy nem volt fukar a célzásokban s gyakran emlegette terveit és kilátásait, az magától értetendő. Eszrevette, hogy a család fontolóra veszi az ő kijelentéseit. No nem hiába tisztességes népeknek látszottak, de azok is voltak ám igazán!

Igy építgette Jonathán az ő tündér várát s már ugyan közel állt a döntő lépéshez, hogy művére feltegye a koronát. Midőn tehát azon a bizonyos júniusi délután az üzletbe lépett a lehető legrózsásabb hangulatban volt. Arcza ragyogott, mint a nap, közelgett az idő, midőn verejtékes munkája gyümölcsét leszakíthatja.

Ezen a héten történt, hogy főnöke az eddigi könyvvezetőt elbocsájtotta s mint az anyagi muzsika, úgy hangzott a fülébe főnökének ajánlata, hogy helyére őt akarja alkalmazni. Nem hiába virasztott tehát annyi éjszakákat, a tisztességes munka mégis meghozza a maga gyümölcsét!

Ezen az emlékezetes estén mint mindig,

most is együtt mentek haza az üzletből Rudi-val. Rudi nagyon komikusnak találta Jonathán nagy erőfeszítéseit s azért jót mulatott az ő tervelgetései és elbeszélései felett, Jonathán viszont a Rudi mókáiban találta örömet. Nagy kópé volt ez a Rudi. Csakugy ömlött a száján a szó: csupa csinyek, szereimi kalandok, az utca romantikája. Nem volt városrészt, hol ne lett volna kalandja és szeretője. Jonathán kétféleképen is kaczagott ezeken a történeteken. Külsőleg, mert néha nagyon is különösek voltak és belsőleg csakugy a lelke mélyén. Hogy is lehetnek ilyen gondtalan, szíjjel bélelt fickók a világon. Elnek és urat játszanak abból a szerény 50 frt havi fizetésből, s meg vannak magukkal teljesen elégedve, nincs bennük ambíció, hogy jövőjüket biztosítsák. És emeletnyi magasságban látta magát e perczen társai felett.

Ez este azonban teljes csendben hallgattak a hű barátok egymás mellett. Jonathán ott állt a célpontnál. Feje csak úgy főtt a gondoktól. Előtte a nősülés, a család, majd a gyermekek nevelése. Oh, az élet nem gyerekjáték! S örült, hogy Rudi is hallgatott mellette. De vajjon mi lelta a jó fiút? Ő is érezne tán az életgondot? Persze, hogy persze. Holnap újból vasárnap, s bizonyára ragyogó szép idő! De mit ér mindez ezen a nyomorult hónap végén, mikor az utolsó forint is felváltva sir az ember zsebében. A pokolba az ilyen vasárnapkal és ezzel a kutya étellel.

Igy bölcseledkedett Rudi magában s egyszerűen felnézett gondokban mélyett barátjára. — Légy szíves kölcsönözz nekem öt forintot elsejéig. Szólt meg habozva.

bekövetkezett ex-lex állapotot, mégis folytatja az obstrukciót, legkésőbb *január 10-én felosztatják az országgyűlést.*

Budapest, decz. 16. (Saját tud. táv.) A »M—g« ma esti száma írja, hogy a Bánffy-Perczel-féle terv az, hogy az ülésen a rendzavaró képviselőket a házszabályok 204. §-a alapján a parlamentből **ideiglenesen kizárják.**

Az elnök által az ülésekről kizárt képviselőket a rendőrség nem ereszt be a Házba, sőt a **renitenseket letartóztatják.** A praecedens a Rakovszky esetén erre meg van. A Házat **erős rendőri és katonai kordon fogja körül venni.**

Erre szükséges *Perczel* belügyminiszter képviselőházi elnökké való választása.

Bomlás a főrendiházban.

Budapest, decz. 16. (Saj. tud. táv.) A képviselőházban elkezdődött szétbomlása a szabadelvűpártnak folytatódik a főrendiház kebelében.

A főrendiházi szabadelvű pártból bejelentették kilépésüket:

Hadik Barkóczy Endre, herczeg *Odescalchy* Arthur.

A »M—g.« azt írja, hogy gróf *Károlyi* Tibor is bejelentette kilépését és ezzel egyszersmind lemondását is az elnöki tisztról, a »*Bud. Tud.*« azonban ezt megczáfolja.

Pártkonferenciák.

Budapest, decz. 16. (Saj. tud. táv.) Ma este az összes parlamenti klubokban konferenciák tartottak, melyekben megbeszélték a holnapi ülésre vonatkozó ügyeket.

A szabadelvű klubban megállapították a hivatalos jelölteket, ezek: *Perczel* Dezső elnök, *Tallián* és *Dániel* Gábor alelnökök,

A függetlenségi pártban aláírták a *Kossuth* Ferencz által szerkesztett kiált-

ványt s elhatározták, hogy *Perczel* megválasztása ellen minden erővel küzdeni fognak.

A *nemzeti pártban* már nem mentek a tanácskozások olyan simán, mint az előzőekben s itt a tanácskozások folyamán csakhamar két áramlat támadt, melyek közül az egyik *Perczel személye ellen határozottan állást foglalt*, a másik áramlat azonban nem akarja megakasztani a választást.

Határozatot nem hoztak, de úgy állapodtak meg, hogy erős vitát fognak kezdeni.

Legujabb.

Budapest, decz. 16. (Saját tud. táv.) *Madarász* József kijelenti, hogy tegnapi látogatása alkalmával a szabadelvűpártkörben semmi olyat nem mondott a néppárttól, amit az »*Orsz. H.*« mai száma róla említ.

Az »*Orsz. H.*« ugyanis látogatásáról a következőket mondja:

»Nagyon jól érezte magát *Madarász* József a körben, valami olyat is mondott, hogy *sokkal szívesebben járna ide, mint a néppárt elnökéhez.*

Budapest, decz. 16. (S. tud. táv.) A képviselőház holnapi ülésén *Madarász* petíciót fog felolvasni, melyet a támadók a lex-Tisza ellen küldtek.

Vasuti üzletvezetőség Nagyváradon.

— A kamara előterjesztése a városhoz. —

Ezelőtt 8—10 nappal megemlékeztünk arról, hogy a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara felterjesztést intézett a m. kir. államasutak igazgatóságához egy vasuti üzletvezetőségnek Nagyváradon leendő felállítására.

Ezen alaposan megokolt felterjesztést pártolás végett a kereskedelemügyi miniszterhez is felküldötte a kamara.

Tegnap pedig Nagyvárad város törvény-

hatóságát kereste meg, hogy egy üzletvezetőség felállítására iránt a maga részéről is tegyen előterjesztést.

A kamara átirata a következő:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A tisztelettel alulírott kamara f. évi december hó 1. napján 5326. sz. alatt felterjesztést intézett a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur Ö nméltóságához egy Nagyváradon szervezendő m. k. áll. vasuti üzletvezetőség felállítására. Ezen felterjesztés másolatát 1/2. alatt ide csatolva azzal van szerencsénk a tek. tvhatósági bizottságnak megküldeni, hogy azt hason szellemű felirattal és minden rendelkezésre álló eszközzel illetékes helyen támogatni szíveskedjék.

Feleslegből bár, de magában a felterjesztésben foglaltakon kívül kérelmünk támogatása céljából legyen szabad a tek. tvhatósági bizottság figyelmét még az alábbiakra felhívni.

Maga az a pusztá tény, hogy Nagyváradon egy üzletvezetőség létesítése Nagyvárad város lakosságát mintegy 50—80 családdal szaporítandja, elegendő okul szolgál arra, hogy a tek. fogyasztási bizottság minden rendelkezésére álló eszközzel igyekezzék városunk egy jogos igényének kielégítését a megvalósuláshoz minél közelebb hozni. Ennél is fontosabb indok azonban az, mely Nagyvárad város iparának és kereskedelmének érdekében ösztönzi a tek. választmányi bizottságot kérelmünk támogatására, mert kétségtelen és igazolásra nem szoruló tény az, hogy a vasuti adminisztrációnak jelenlegi állapota városunk és általában véve Biharvármegye kereskedelmére és iparára nézve hátrányos s hogy egy üzletvezetőségnek Nagyváradon való szervezése esetén a vasuti adminisztráció oly változása volna keresztül vihető, a mely nemcsak a jelenlegi hátránynak megszűnését vonná maga után, hanem a jelenlegi állapot mellett nem is reményelhető előnyök kuforrásává válnék különösen a kereskedelem, de jelentékeny mérvben az iparra nézve is.

Pedig nincs, nem lehet olyan komolyan gondolkozó polgára Nagyvárad városának, aki kétségbe merné vonni, hogy Nagyvárad városa a boldogulhatás nehéz útján tovább haladni képes legyen, ha két legfőbb, mondhatjuk, kizárólagos élet elemei a kereskedelem és ipar az eddiginél fokozottabb mérvben és mindenve'e kapcsolatos életviszonyból nem istápoltatik. Már pedig kétségtelen az, hogy a kereskedelem zavartalan és gazdasági vitelének elengedhetlen előfeltétele a közlekedési eszközöknek oly mó-

Most azonban megjárta. Jonathán épen a lét nehéz problémája felett tőprenkedett. Mikor a célnál volt, akkor látta csak, hogy mennyi akadályon kell még keresztül gázolnia, hogy milyen csalóka az élet. Ő még ő nyújtson segédkeztet valakinek, a könnyelmű életmódon? Nem! Megtagadta Rudi kérését s a jó barátok összeszólalkozva váltak el az este egymástól.

Hétfőn azonban mindketten megelégedetten, vidám arczzal állítottak be az üzletbe. És este valósággal veszekedtek egymással azon, hogy ki beszéljen előbb. Mindenkinek sürgős volt a mondanivalója s egyik sem figyelt a másikára. Csak az elmúlt napon járt az esze mind a kettőnek.

Jonathán felkereste ebéd után Katiékat. Kati ugyan nem volt otthon, de a kávé mellett mégis egyes sejtelmes szavak hangzottak el az öregek ajkairól, melyek igen jó rimeltek főnöke biztatásaival és az ő jövő terveivel. És Rudi? Neki legelső dolga volt a vasárnap délutáni szultánczigarettákat megvásárolni. Ezek kevésbe kerülnek az embernek, innen van, hogy a szultán sohasem szívja azokat. Rudinak azonban az első szippantásra megjött tőlk a bátorsága. Sőt vállalkozói kedve támadt. Eredetileg otthon akart maradni, de most csak azértis sétára indult a városba.

Mit, hát már mozogni sem szabad az embernek pénz nélkül?

Ha hinni lehet a Rudi szavainak, még senki sem látott olyan kedves teremtet, mint a kivel ő e délután barátnője révén megismerkedett. Rajongva beszélt Rudi a lányról, s a midőn lelkesedése tetőpontra hágott, újból megismételte kérelmét Jonathán előtt a kölcsön iránt.

Azt hitte, hogy a leány is bomlik utána és pedig nem az állása, hanem a becses személye miatt. De mégis szerette volna őt val mi ajándékkal meglepni. Ilyenek ezek a balga szerelmesek mind. *Amans, amens* (Szerelmes, nem eszes!) mondták a régiek.

Jonathán ezuttal engedékenyebb volt és átadta Rudinak az öt forintot. Résztét érzett magában ezen könnyűvérű fiu iránt, a ki oly teli szívvvel és olyan üres bugyelláissal ostromolja a boldogság tündérvárát, mely felé ő teljesen megrakodva evezett büszke hajójával.

Rudi egész héten olyan szórakozott volt. Még pajtásait sem vette észre maga körül. Csak elsején, a fizetés napján jutott eszébe. Jonathán jószívűsége és meleg hálával fizette vissza barátjának a kölcsön összeget. Hála fejében meghívta Jonathánt arra a kirándulásra, melyet új barátnőjével másnapra megállapítottak Jonathán azt mondta, hogy majd csak este felé csatlakozik a társasághoz s abban egyeztek meg, hogy hét órakor találkoznak a »Vadászlak«-nál. Az embernek mindig akad egy kis kalapálni valója a boldogságán — gondolta magában — másrészt szemtől-szembe kívánta látni azt a kérés életű örömet és boldogságot, melynek létrejöttében az ő keze is közreműködött, már csak az összehasonlítás kedvéért is.

Vasárnap délután tehát Jonathán is kint ült a zöldben egy asztal mellett. Elégedetten nézett szét maga körül. Hízeltgett a húságának, hogy mint jómódu polgártárs az egész világ előtt fitogtathatja jólétét és megelégedését. Most persze még csak egyedül, pár nélkül üldögél a terítéknél, de képzeletében már kiszínezte ma-

gának a jövő képét s a távolban révedező szemével már ott látta a láthatár szélén a szép remények megvalósult délibábját.

Az uton pár szegényes kinézésű ember haladt el előtte. Gombaszédők voltak, rongyos, ágtól tépett ruhákban és nagy kosarakkal a karjukon Szánalommal vegyes göggel fordult el tőlük a jövendő vőlegény...

Messziről vidám ének hallatszott. Majd felbukkant az uton egy fiatal pár, egészen tele aggatva mezei virágokból font koszorúkkal. A fiatal ember élénken lobogtatta kalapját a levegőben és egyre integetett Jonathán felé, Jonathán felugrott helyéről: a lány, a ki Rudi oldalán lépkedett, maga a szépséges Kati volt. Olyan volt mint egy pajkos nimfa, dereka köröskörül tüzdelve vadrózsával és harangvirággal. Jonathán sietett kámforrá válni és hátat fordítani a találkozás színterének.

Másnap a következő kérdéssel fordult Jonathán az ő barátjához:

— Hátha a leány mitsem akart volna tudni rólad, kivéve ha őt feleségül veszed?

Talán csak okulás végett intézte Jonathán e kérdést barátjához, vagy azért, hogy lássa vajjon mit tett volna ez az ő helyzetében.

A Rudi válasza így hangzott: Az esetben elvettem volna őt. Egy kereskedő segéd — jegyezd meg magadnak — azt teszi, ami neki tetszik. A segédből idővel még főnök is lehet. Hja! Egészen más volna, ha én is csak afféle tinta nyáló könyvvezető lennék, mint te, aki a világból mit sem élvez, hanem a könyvpiramisok közé temetkezik!

don való berendezése, hogy annak minden eszköze, tehát a vasutak is könnyen és gyorsan legyen reá nézve hozzáférhető s hogy a vasuti adminisztráció szerveivel való érintkezés közvetlenül gyorsan és lehetőleg a bürokratizmus mellőzésével történhessék.

Ezen kívánalmak természetesen csak akkor érvényesülhetnek, ha a vasuti adminisztrációnak megfelelő szerve a jelenlegi viszonyok között a vasuti üzletvezetőség nem több különböző távol eső helyen, hanem helyben s így természetesen az egész kereskedelmünket közelebből érdeklő körzetben, egy hivatalban található fel, mert csakis így állhatnak elő azok az előnyök, amelyek nélkül városunk és környéke ez idő szerint szűkölködnek, hogy t. i. reájok nézve igen sokszor jelentékeny károsodástól menekülhessenek, ha valamely felmerült akadály gyors elhárításáról van szó, amelynek elhárítása azonban az üzletvezetőség hatáskörében tartozván, annak engedélyétől van függővé téve.

Gyakorlati példákkal lehetne a most említett kétségbe vonhatlan igazságot illusztrálni, de hisz ez annyival is inkább felesleges, mert a vasuti adminisztráció ellen városunkban napról napra felhangzó panaszok eléggé megvilágítják a helyzetet.

Iparunkra nézve a kereskedelem útján reá háramló közvetett előnyön kívül nem kis fontosságú előny volna várható egy üzletvezetőségnek Nagyváradon szervezéséből azért, mert egyrészt hozzáférhetőbbé válna reá nézve a m. kir. áll. vasutak évi szükségleti cikkeinek szállításában való részvétel, a mi ipari fejlődésünkre döntő befolyást volna gyakorolni hivatva, hanem még az által is, hogy az üzletvezetőség és vele kapcsolatos intézmények személyes szükséglete is valószínűleg iparunk különböző ágai által nyerne kielégítést.

Mindezek folytán kérelmünket újból a tek. tvhatóság becses figyelmébe ajánljuk
Nagyváradon, 1898. decz. 13.

A nagyváradí kereskedelmi és iparkamara:

Janky József,
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos,
titkár.

A nemzeti szalon megnyitása.

A nemzeti szalonnak a Kossuth Lajos-utcai Cziráky-palotában rendezett kiállítását ma délből nyitotta meg Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter. A szalonban nagy és diszes közönség jelent meg, a melynek soraiban ott voltak: Zsilinszky Mihály államtitkár, dr. Lippich Elek min. titkár, Lukács Gyula orsz. képviselő, Rákosi Jenő, a nemzeti szalon részéről Hock János és Feszl Árpád alelnökök, Regele János és Baumann Antal ig. vál. tagok, a művész világból Mednyánszky László báró, Szikszay Ferencz, Kiss György, Szarnovszky Ferencz, Kann Gyula, Kunfy Lajos, Rubovics Márk, Katona Nándor, Zilzer Antal, Basch Árpád stb. A minisztert belépésekor lelkes éljenzés fogadta. Hock János orsz. képviselő alelnök pedig a következő beszéddel üdvözölte:

„Kegyelmes uram!

Ez a kiállítás csak egy kis töredékét mutathatja be hazánk nagy művészerejének, mert ennek a kis művészegyletnek sok nehézséggel kellett megküzdnie, hogy bemutathassa, van-e életrevalósága? Azt hisszük, ezt már első kiállításunkkal is beigazoltuk és bizton reméljük, hogy legközelebbi kiállításunkkal is bemutatjuk, hogy ez a kis művészotthon valóságos melegágya, istápolója és terjesztője lesz mindazoknak a nemes ideáknak, a miket kegyelmes uram művészeti programjába fölvetett és a nemzeti kultúra érdekében terjeszteni óhajtott. Az igazgatóság nevében fölkérem, méltóztassék megtekinteni szerény kiállításunkat s a nagyobb követelményeket a jövőre hagyja fenn.

Wlassics Gyula e beszédre így válaszolt:

„Örömmel jöttem kiállításukba s már

hallottam, hogy szép dolgokat fogok látni. Én is hiszem, remélem, sőt meg vagyok győződve, hogy ez az egyesület hivatott arra, hogy a magyar kultúrának hasznos szolgálatokat tegyen. Azon reményben, hogy kitűzött nemes céljukat el is fogják érni, a kiállítást ezennel megnyitom.

Lelkesen megéljeneztek a minisztert, aki megtekintette a kiállítást s mindenik kiállító művészzel váltott néhány szíves szót. Egy órai szemléje után a miniszter a látottak fölött teljes elismerésének adott kifejezést s kilátásba helyezte, hogy néhány képet megvásárol. A szalont ma igen sokan látogatták. A kiállítás naponta nyitva van reggel 9-től este 9-ig, belépő díj 20 kr.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Deczember 17. Jogász felolvasó estély a Kereskedelmi Csarnokban.

Decz. 18. A díjnok egyet közgyűlése d. u. 3 órakor a megyei árvászek tanácstermében.

Decz. 19. *Recht* Sándor hangversenye a Fekete Sas nagytermében.

Decz. 26. „University extension” a jogakadémia disztermében este 5—7-ig.

Decz. 26. Az iparosok színelőadása az Apolló épületben.

* **Az aranymisés pap ünneplése.** Pár nappal ezelőtt ülte meg áldozárságának félszázados jubileumát Moller Ede pápai praelátus, főesperes, brassói apátplébános. A jeles főpap 40 éve buzgó lelkiatyja a brassói híveknek s áldásos működéséért általános szeretet és becsülésnek örvend. A r. kath. egyházközség leakarja róni elismerését, háláját főpásztoruk iránt s a jubileum alkalmából december 19-én és 20-án szép ünnepélyt rendez s becses ajándékkal halmozzák el az ünnepeket.

* **Kitüntetés a honvéd hadapród-iskolák építéséért.** A nagyváradí és pécsi honvéd hadapródiskolák és a soproni honvéd főreáliskola genialis tervezőjét *Alpár Ignác* műépítést a honvéd hadapródiskolák tervezéséért a *Ferencz József*-rend középkeresztjével és *Neuschloss* Marcell építési vállalkozó és nagyiparost ugyan ezen iskolák építéséért a harmadosztályu *vas-korona-renddel*, *Ziegler Géza* építőmestert pedig a *koronás arany érdemkereszt*tel tüntette ki a király Ő Felsege.

* **Főuri nász.** Gróf *Degenfeld* József, Hajdúvármegye és Debreczen szab. kir. város főispánjának bájos és gazdag műveltségű leánya *Mária* grófnő decz. hó 22-én fog örök hűséget esküdni *Strada* Gyulának, a cs. és kir. 7-ik Vilmos huszárezred daliás főhadnagyának. A diszes főuri esküvő 22-én délelőtt 10 órakor fog végbemenni. *Kiss Áron* ev. ref. szuperintendens esketi a boldog ifju párt az ev. ref. nagytemplomban, Debreczenben.

* **Az esküdtek összeírása.** Az esküdtszék intézmény behozatalára erősen készülődnek a városházán. Az esküdtszéki tagok bevallási ívét, 3531 drbot már az egész városban szét-hordták. A kitöltött íveket azonban nagyon gyéren adják be a városházán, miért figyelemztetjük az illetőket, hogy kellőleg kitöltve mielőbb szolgáltatassák vissza a városházán levő közigazgatási kiadóhivatalba.

* **Vallásgyalázó a katedran.** A századvégi tulhajtott liberalizmus fattyuhajtásai itt-ott mind sűrűbben tűnnek fel az iskolákban is, hogy meg-méltelyezzék a zsenge gyermekek lelkét. Csak nemrég a szolnoki gymnasium egyik tanárát helyezte át a miniszter „büntetésből”, aki henczegett azzal, hogy felekezeten kívüli, mert nagy bölcsességében nincs szüksége a vallásra. Most ismét egy elszomorító példáját látjuk az elvadult vallástalanságnak. *Kun-Félegyházán* az *állami tanítóképző* egyik tanára: *Soós* Antal a növendékek előtt gyalázta a r. kath. val-

lást; előadás közben guny tárgyává tette a sztyónást és az Oltáriszentséget. *Tóth József* pest-megyei kir. tanfelügyelőnek is tudomására jutván a vakmerő, aljas dolog, az elvakult tanár állásától felfüggesztette s a vizsgálatot ez ügyben megindították. A vizsgálatnak talán ez alkalomból is az lesz az eredménye, hogy a jeles férfit a fővárosba előléptetik. Ugyanezgyből kifolyólag egy református növendéket kizártak az intézetből.

* **A közkórház betegforgalma.** Biharvármegye közkórházában már régen nem volt olyan sok beteg, mint mostanában. Ennek nem az a magyarázata, hogy most tömegesebb volna a megbetegülés, hanem egyszerűen az, hogy nagyobb bizalommal viseltetnek a humanus intézmény iránt, mint azelőtt. Az elmúlt novem-bor hónapban is igen magas volt a beteg-létszám. Október hónapról maradt vissza 150 férfi, 166 nő, összesen 316 egyén; novemberben felvétetett 180 férfi, 159 nő, összesen 339; összesen ápoltak novemberben 330 férfit, 329 nőt, összesen 655 egyént. Ezek közül elbocsátott gyógyulva 101 férfi, 98 nő; javulva 42 férfi, 23 nő; gyógyulatlannul 7 férfi, 10 nő; meghalt 13 férfi, 8 nő. Az összes fogyaték 163 férfi, 139 nő, összesen 302. Deczember hóra visszamaradt 167 férfi, 186 nő, összesen 353 egyén. Az ápolási napok összege 10254.

* **Hogy készül a tokaji bor?** Sátoralja-Ujhelyen a Tokaj-Hegyalján kiderített borhamisítások közbeszéd tárgyát képezik. Molnár István főispán a legszigorubb vizsgálatot rendelte el. Az erélyes hatósági beavatkozás már is nagy eredményre vezetett. A Mádon felfedezett, nagy szenzációt keltett borhamisítások után most Tolcsván tartottak pinczekutatást. Ott Fü-zesséry Odön tokaji főszolgabíró váratlanul megjelent a vizsgáló bizottsággal és a négy nagy borkereskedő pinczéiben megtartott vizsgálat minden várakozást felül mult. Mindegyik pinczében mindenféle hamisított borokat találtak, melyekből lepecsételt mintákat küldtek a budapesti vegyikísérleti állomáshoz. Legnagyobb eredménye volt a pinczekutatásnak *Szofer* Joachim borkereskedőnél, kit a bizottság épen *munka közben* lepett meg s így alkalmá volt látni, hogy miként készül a „tokaji bor.” Ez a borkereskedő megbízottja Grosz Vilmos sátoralja-ujhelyi lakos és hegyaljai főregálebérőnek, aki nem kedves a hegyaljai községek előtt, mert annak idején minden követ megmozdított, hogy az egész Hegyalja fogyasztási adóbérletét hatalmába kerítse, holott jól tudta, hogy a fillokszera pusztításai következtében elszegényedett hegyaljai községek akarják a bérletet kivenni. Legujabban Szerencsen találtak hamis borokat, a főispán pedig Tisza-Luczról kapott feljelentést hamisított borok gyártásáról. A főispán azonnal utasította a járás főszolgabíróját a vizsgálat megindítására.

* **Járványos betegségek Nagyváradon.** A járványos betegségek Nagyváradon december első felében hat gyermek életet oltottak ki. Az elmúlt hónapból maradt betegeken kívül deszember 1-től 15-ig megbetegedett vörhenyben, 3, s meghalt 3, ronsoló toroklobban 6 s meghalt 2, hasihagymában 4, meghalt 1, kanyaróban 3, bárány-himlőben 3.

* **Jókai diadala Amerikában.** Csak a mult hetekben irtak meg, hogy az Egyesület-Államokban a M. Donbleday és Mac Chise cég nagy Jókai-kiadást rendez, amelyből már a Névtelen vár meg is jelent. Most pedig már arról is értesülünk, hogy egy hónap alatt az egész első kiadást elkaptokdták és hihetetlen gyorsan megjelent a second edition, amelyet valószínűleg még hamarabb fog a többi követni Jókainak és minden magyarnak dicsőséges örömére.

* **Árvaház Szerepen.** Wenczely Mihály, a püspökladányi vallásalapítványok felügyelője kérvényt nyújtott be dr. Wlassics Gyula vall-

és közoktatásügyi miniszterhez, amelyben annak engedélyezését kéri, hogy a kezelése alatt álló gróf *Kornis-féle szerepi* uradalomhoz tartozó kastélyt, amely harmincz hold kiterjedésű fásított parkban fekszik, Erzsébet királyné emlékére és neve alatt árva- és lelencházak alapíthassa át. A miniszter kedvező válaszára megérkezése után nyomban hozzáfognak az átalakításhoz.

* **Delli Emma férjhez ment.** *Delli Emma*, a nagyváradi közönség egykori kedvence, ki most a Vigszínház tagja, tegnapelőtt nőül ment dr. *Török* Lajos egyetemi magántanárhoz, Budapesten.

* **Boldogságosztó csodadoktor.** Kisjendről írják: Régóta ismeretes az eleki nép az ő babonás hitéről. Sokan kizsákmányolták ezt, de olyan furfangos módon még senki, mint Zsurzur Aszeta odaváló oláh paraszt. A furfangos oláh, ki magát csodadoktornak czimeztette, sorra járta a parasztokat, s elhitette velük, hogy ő bűvészi hatalmával szerencseszaruval osztja a boldogságot. A csodadoktor először 99 krajczárt, majd 9 forint 99 krajczárt, később 99 forint 99 krajczárt, végül pedig 999 forint 99 krajczárt kért honoráriumképp a boldogságot és szerencsét váró parasztoktól. Ily módon mintegy tizenhatszáz forintot csalt ki a babonás emberektől, kik várva várták a boldogságot, mely csak sehogysem akart megjönni. Az áldozatok végre megsokallták a dolgot, s a csodadoktor följelentették, mire a csendőrök elfogták. Most a kis-jenői járásbírósa börtönében tartják fogva a boldogságosztó csodadoktor.

* **A carrier vége.** Biharon egy nyereszedésre alakult kiterjedt bünszövetkezetet fedeztek fel, melynek minden egyes tagja a tyúk és libatolvajlás terén a legmagasabb rekordot érte el és az egész Biharközség aprómarha állományát rendszeresen dézsmálgatta. Ivek szólnak a lopásokról a csendőrjelentések, míg az utolsó lopásnál, melyet az állomásfőnökségnél akartak elkövetni s mely sikerülése esetén az összes eddigi lopásoknak piéce de resistance-a lett volna, a jómadarakat Deli Lajos, N. Szabó István, Farkas István és Szűcs Lajos bihari sihederek személyében elcsípték és bekísérték a nagyváradi kir. ügyészség fogházába.

* **Oh azok a gyermekek.** *Katicza*: Néném, mondja csak kigyelmed, mi az a telegráf? *Néni*: Hát fiam, az olyan valami, hogy a mit vele közlünk, rögtön tudtára adja az egész világnak.

Katicza: Néném, akkor kigyelmed is telegráf.

Néni: Te bolond, hogy mondhatasz ilyet?

Katicza: Nem én mondom. Édes apám mondta tegnap édes anyámnak, hogy valahogyan el ne mond a néni, mert rögtön megtudja az egész világ.

* **Az életunt joggyakornok.** *Pirczak* Gyula, aki tegnap éjjel Budapesten, Arany-János-utca 16. sz. a. lakásán mellbe lőtte magát, némileg jobban érzi magát, s valószínű, hogy az orvosok megmenthetik életét.

* **A nők férjhezmenésének sánszai.** A Párisban most megjelent Hachette-Almanach 1899-re a statisztika adatai alapján vizsgálja ezt a fontos kérdést. A statisztika pedig azt bizonyítja, hogy a házasságok száma folyton-folyvást apad, hogy mostanában a 15 éves bakfisok a 18 éves tejfölös száju gyerkőczökkel nem igen kelnek egybe és hogy ma a férfiak 25—30 éves korukban kevesebb hajlandóságot mutatnak a nőülésre, mint egykor 20 éves korukban. Ez a jelenség mindenfelé észlelhető és a születésnek számát csökkenti. A házassági sánszok éppen nem oly fényesek, mint hajdan, még a legragyogóbb szépségre sem. Azt hihetné az ember, hogy az eladóleány a tizenötödik és huszadik évében a legkívánatosabb. De a statisztika ránk ezárol. Párisban például 100 menyasszony közül 13 nem haladta meg a huszadik

évet. A 20—25 évek közti idő a házasságra kedvezőbb. Ebben a korban 100 közül 36 lány lesz boldog menyasszony. Minél inkább távolodik a lány 25-ik évétől, annál csekélyebbek a sánszai. Az ominózus harminczas számig 100 eladóleány 22-nek szólal meg az egyházi áldásra hívó ünnepi harang. Most aztán nagyon leszál a kereslet. Száz leánynál életkor és férjhezmenés így aránylanak: 30—35 éves leány: 100 közül 12 megy férjhez, 35—40 éves leány: 100 közül 6 megy férjhez, 40—45 éves leány: 100 közül 5 megy férjhez, 45—50 éves aggszűz 110 közül 1 megy férjhez. De még a hatvanéves hajadonok számára is virágozik néha napján a szerelem 365, 60—65 tavaszt és ősz látott leányka közül egybe lesz szerelmes valamelyik férfi. A leányok veszedelmes vetélytársnői az özvegyek. Minden korban könnyebben és gyorsabban mennek ismét férjhez, mint a leányok, mert már tudják a módját, 15—20 éves leány 73 közül megy férjhez egy, ugyanolyan koru özvegy 22 közül egy. Ezer házasság közül 858 leányok és fiatal emberek között jó létre, 66 leányok és özvegy férfiak között, 35 özvegy asszonyok és fiatal urak között 41 özvegyek közt.

* **Nem szabad fátlyolt viselni!** Egy kiváló angol szemorvos nagyon elítélőleg nyilatkozott a fátlyolt viseléséről. A hölgyek csak bájos szemüket rontják vele, mert minden fátlyolt gyengíti a szemet, főképp a pontozott. Ugyancsak a fátlyolt okozza a hölgyeknél a gyakori főfájást, szédülést és idegességet is.

* **Leesett az emeletről.** *Magyarady* István 22 éves kőműves ma délelőtt az új országház bérházának építésénél lezuhant a II. emeletről s összetört tagokkal terült el a kövezeten. Észméletlen állapotban vitték a Rókus-kórházba.

* **Carme lini.** Ilyen exotikus nevet visel az a jámbor német, aki a Sas éttermében ma szombaton és holnap vasárnap bűvész mutatványokat végez. A publikum szívesen nézi végig a kis ember mutatványait, mert szerényen, minden hatásvadászat nélkül ügyeskedik az illuzionizmus, escamotage és equilibristika terén anélkül, hogy egyebet vándikálna magának, mint, hogy elismerjék a bámulatos ügyességét. A napokban a katonai tisztikarnak és családjaiknak tartott igen sikerült bűvész estélyt a Zöldfa nagytermében, amelyről *Latscher* tábornok elismerő bizonyítványt adott. Egy előadást pedig a hadapród iskolában tartott, ahová még egy előadásra meghívták.

* **Holdfogyatkozás.** A 27-éről 28-ára viradó éjjel érdekes jelenetre van kilátásunk. A hold egész Európában látható, teljes elsötétedést fog szenvedni és másfél órán át megfosztva kölcsönözött ezüsthényétől, természetes sötétségében jelen meg. Különös alakja van ilyenkor a holdnak. Gyakran elő fordult már, hogy a teljes elsötétülés alatt teljesen láthatatlan lett. Szabály szerint azonban sajátos halványvörös színben csillog-villog a felülete, néha meg részszíneinek látszik. A csillagok érdeklődése kivált a hold színe felé irányul, a melyet azonban nem szabad a hold saját színének tartanunk. Napsugarak visszaverődése az, a mely jelentékeny magasságban a föld légkörében is elő fordulnak és törést meg szétszóródást szenvednek. Sok vörös sugár a föld árnyékára esik és így optikailag bevonják a hold felszínét. Az elsötétülés oka a földnek s légürbe vetett árnyéka. Ez az árnyék gömbölkü és ebben a magasságban, a hol a hold van, kört vett, a melynek keresztmetszete körülbelül háromszor akkora, mint a hold korongja. Ha a hold ezen a köd árnyékon talál átmenni, akkor teljesen elsötétül. Az átmenet azonban ezuttal nem centrális, vagyis a hold nem megy át annak a körárnyéknak a középpontján, hanem annak északi felét szeli át. Az árnyékalépés este 10 óra 53 perczkor áll be. A holdnak ez órában éppen jelentékeny magassága van a horizont fölött, mert 27-én már délután 3 óra 46 perczkor kel. Éjjeli 12 óra 1 perczkor kezdődik a teljes elsötétülés. 15 percz alatt a hold megtette fele útját a föld körárnyékában, vagy mint a csillagászok mond-

ják, az elsötétítés tetőpontját érte el. 1 óra 32 perczkor kezdődik a hold kilépése az árnyékból, az elsötétülésnek vége 2 óra 41 perczkor elhagyja a hold délnyugati széle az árnyéket és 3 óra 56 perczkor kiszabadul a hold a föld félárnyából is és ismét beözlönyli fénye a hajnali álomban szunnyadó vidékeket.

* **Beszélgetés.** Elhiszi kee, komám, hogy én jobb szeretem a káposzta-csuszpájt a csukros löncse-csuszpájnál?

— Má mé ne hinném ee?

— Elég bolond kee hozzá!

EGYESÜLETEK.

Kath. ujságírók egyesülete. Az országos *Pázmány egyesület* deputációja tegnap délből *Herczegh* Mihály dr. vezetésével tiszteltet a hercegprimásnál, hogy megköszönje legutóbbi adakozását. A küldöttség tagjai voltak: *Kiss* János dr., *Auer* István, *Cenner* Lajos, *Dugovich* Imre, *Kupár* Rezső, *Péter* János, *Ságh* József és *Sziklay* János dr. A biboros-hercegprimás, miután az elnök megköszönte nagylelkű adományát, azt felelte, hogy a legnagyobb rokonszenvvel helyesli az egyesület vezéreszméit, erkölcsileg és anyagiilag mindig támogatni fogja s mostani adományát minden évben megadja az egyesületnek. Meghatva köszönte meg a küldöttség a hercegprimás szíves buzditó szavait és támogatását. A hivatalos tisztelgés után az egyházfejedelem még hosszabb ideig magánál tartotta a küldöttséget és részletes tájékoztatást szerzett az egyesület jövő terveiről. A küldöttség ezután *Osáska* György kalocsai érseknél tiszteltet, a ki válaszában azonnal megjegyzi, hogy eddig is már figyelemmel kísérte az egyesület kibontakozását, ezentúl is legmelegebb pártolásra találhat s midőn ez alkalommal 300 forintot ad az egyesületnek, támogatását szíven fogja hordani jövőre is. Ezután megmutatta a küldöttség tagjainak Szent István hermáját, melyet a kalocsai székesegyháznak fog adományozni s melynek remek, igaz drága kövekkel kirakott piederstálja csak a napokban készült el s melynek relikváriuma számára a raguzai sz. ferencziéktől Szent István koponyájából kapott egy darabkát.

Alapszabály megerősítés. A *székelyhídi* kiházasítási segélyegylet alapszabályait a m. kir. belügyminiszter a bemutatási záradékkal ellátta.

Kérelem a kiskereskedőkhöz. Felkérjük azon *vidéki* kiskereskedőket, kikhez „nagyváradi és biharmegyei kiskereskedők társulata”-ba való belépési felhívást intéztünk, hogy belépési nyilatkozataikat Dr. *Adorján* Ármán társ. titkárhoz lehetőle: *mielőbb* beküldeni szíveskedjenek. Nagyvárad, 1898 decz. 15. Az *elnökség*.

TANÜGY.

Ipariskolai igazgatók tanulmányutja. A vallás és közokt. miniszter még a múlt év folyamán felhívta az ipariskolai igazgatók figyelmét, hogy a nagyváradi ipariskolát s annak ügyrendjét tanulmánytárgyává tegyék.

A miniszter ezen felhívásának már több intézet igazgatója tett eleget. — Most is a temesvári ipariskola kitűnő igazgatója *Stumpf* Ede ur jelentette be látogatását ugyanazon czélból s az ipariskola igazgatója, *Szűcs* Izsó vezetése alatt szombaton és vasárnap az összes közismereti és rajzosztályokat megtekinti. Szíves örömmel üdvözljük városunkban s reméljük, hogy a látottak kielégítik várakozását s hogy az ily kölcsönös látogatások alatt az iparoktatás számos függőben levő kérdése hozható tisztába a tanoncoktatás ügyének nem csekély előnyére.

MULATSÁG.

A mai felolvasó estély.

Már több ízben megemlékeztünk arról a felolvasó estélyről, melyet a jogakadémia polgári ma este rendeznek a Kereskedelmi Csarnok termében.

Minden jogász mulatság iránt nagy érdek-

lődés szokott mutatkozni, a felolvasó estély iránt pedig ez az érdeklődés szokatlanul nagy volt.

Ennek az érdeklődésnek tudható be az, hogy a kibocsájtott jegyeknek nagy része már előzetesen ellett adva.

De a jogászok el is követték mindent, hogy ezt az érdeklődést kiérdemeljék, amennyiben olyan élvezetes műsort állítottak össze, hogy ezt az érdeklődést valóban megérdemli.

Az estélynek a programja a következő:

Elnöki megnyitó. Mendelssohn: »Capriccio Brilliant«. Zongorán előadja: *Tóth Margit* urhölgy. Költemények. Irtá: *Damjanovich* Miklós, felolvassa Fráter Pál, Schubert: »A Kiváncsi«. Dal. Ária a Bűvös Vadász» operából. Éneklő: *Eleméry Klára* urhölgy, zongorán kíséri: *Eleméry Irma* urhölgy. »Visszavárlak» költemény Endrőditől, szavalja: *Knapp Lajos*. Hubay: »Jelenetek a Csárdából II.« Hegedűn előadja: *Bárdos Ödön*, zongorán kíséri *Schmerovszky József*. »Mese.« Humoreszk. Irtá és felolvassa: *Papp János*.

Az elnökség részéről felkértünk annak közvételére, hogy az estély nem fél hatkor, hanem 6 órakor kezdődik s hogy az estélyen táncz, — tekintettel az adventre — semmi esetre sem lesz.

Szilveszter-este. Az emberek vigan szoktak elbucszni az ó esztendőből s a jobb jövő reményében vigan kezdik el az újvet. Nagyváraddon minden évben különösen a tisztikar szilveszter-esti mulatsága közkedvelt s intelligens közönségünk találkozója. Ez évben azonban, az udvari nagy gyász miatt, a tisztikar Szilveszter-estélye elmarad.

Az ipartestület tánczestélye. Minden évben a farsang sikerült mulatsága szokott lenni már jó idő óta a nagyváradi ipartestület tánczestélye. Kedélyesség, jókedv, fesztelenség teszik kedvessé a mulatságot, mely egyttal egy nemes czélt szolgál, amennyiben a tiszta jövedelem az elaggott iparosok alaptőkéjéhez fog csatoltatni. A meghívókat most küldik szét a következő szöveggel:

A nagyváradi ipartestület jótékonyági bizottsága 1899. évi január hó 15 én a »Fekete Sas« nagytermében házas zártkörű tánczestélyt rendez, melynek tiszta jövedelme az elaggott és munkaképessé vált iparosok alaptőkéjének gyarapítására fog fordítatni. A rendező bizottság nevében: *Bertsey György*. Személy-jegy 1 frt. — Család-jegy 2 frt. Jegyek előre válthatók a meghívó előmutatása mellett a testület irodájában, Voszka Ferencz Fő-utca, Szilárdy és Tsa Bémer-terti üzletében és a rendező bizottság tagjainál. Kezdet 8 órakor. Karzatnyítás 6 órakor. Felülfizetések a czél iránti tekintetből köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

SZINHÁZ.

Bölony intendáns Győrött. Egyik győri újság írja: »Előkelő vendége lesz ma színházunknak. Bölony József, a kolozsvári Nemzeti Színház intendánsa jegyzett elő egy páholyt, hogy végignézzék nálunk a »Gésák«-at s ebben különösen megnézzék Hatvaniné Lévai Bertát. Nincs kétségünk az iránt, hogy ha egyszer az ő bájos Mimózá-ját meglátta, akkor jövőremár nem a győri közönség látja Hatvaniné Mimózá-ját, hanem a kolozsvári és nagyváradi.

Az aradi színház művezetője. A minap említettük, hogy Janovics Jenő fizetésemelési differenciák miatt meg fog válni a kolozsvári színházról. Most már valószínűleg bizonyossá válik, mert igen fényes állást ajánlottak fel neki. Leszkay András, az aradi színház igazgatója ugyanis felajánlotta neki az aradi színház művezetői állását. A talentumos és szakértő rendező tehát a jövőben tehetségét valószínűleg nem a kolozsvári színháznál fogja érvényesíteni.

Igazságszolgáltatás.

Új tárgyalási elnök. A bünyenyítő osztályán az utóbbi időben igen sok ügy van kitűzve, úgy hogy a tárgyalásokat már két elnök nem volt képes vezetni. A törvényszéki elnök ezen

a bajon úgy segítettett, hogy megbizta *Fassie* Pál kir. törvényszéki bírót is a tárgyalások vezetésével. *Fassie* tegnap mutatkozott be először mint elnök s bebizonyította, hogy mint elnök jól megállja helyét, amennyiben a tárgyalást igen szépen vezette.

Megverte az anyját. Egy fiatal fiu felett ítélkezett tegnap a törvényszék, akinek nagy volt a bűne; az, hogy megverte a tulajdon édes anyját. *Balogh* Sándor már régebbi idő óta haragos viszonyban élt anyjával. Anyja mindent elkövetett, hogy a fiát megengesztelje, azonban hiába való volt, a fiu csak tartotta a haragot. A múlt év végén történt, hogy az anya valamiért megpirongatta a fiát, a fiu ekkor megtámadta az anyját és megverte.

Az ügynek folytatása tegnap folyt le a törvényszék tárgyaló termében.

A tárgyalás után a törvényszék *Balogh* Sándort egy havi börtönnre ítélte.

A vádlott felebbezett, valamint az ügyész is szigorításért.

Kegyetlen kézsorítás. Vagyon Ferencz diószegi lakos a tavaszon Diószegi Erzsinek, egy fiatal viruló leánynak a kezét olyan erősen találta megszorítani, hogy a leánynak a szorítás következtében eltört a karja. A leány ezt a törést erősen megsínylette, amennyiben fél évig ágyban fekvő beteg volt s még most sem nyerte teljesen vissza az egészségét. Az ügyet tegnap tárgyalta a törvényszék, *Fassie* Pál törvényszéki bíró elnökléte alatt. A törvényszék Vagyon Ferenczet a heves kézsorításért egy esztendei börtönnre ítélte. A vádlott felebbezett.

Délvidéki pénzhamisítók. Balhán Gergely temeskubini szerb napszámot, a mint a boráért fizetni akart, rajtaérte Wolff kocsmáros, hogy hamis ezüst forintossal fizet. Jelentést tett a dologról a csendőröknek, akik házkutatást tartottak Balhánál és megtalálták a pénzgártó gépet. Nemsokára elfogták Gunczi Antal, Ardelyán Novák és Ruzsár szerb földmivészeket is és ez utóbbinál szintén lefoglalták a gép egyik részét. A négyes társaságnak három tagját elítélte a budapesti törvényszék, de a negyediket felmentette a vád alól. Gunczit és Ruzsárt 3—3 évi és Balhánt 2 évi fegyházzal sújtották. Ardelyánt felmentették. A királyi tábla csak Gunczira nézve hozott megváltoztató ítéletet, akit 1 és fél évi börtönnel sújtott. A királyi Kuria ma Onacciu Sándor bíró előadása után helybenhagyó ítéletet hozott.

Gyilkos boltos segéd. *Dancsó* Mátyás 19 éves kereskedősegéd *Pauker* Adolf fűszerkereskedőnél volt alkalmazva. Valami miatt megharagudott gazdája fiára s egy éjjel besont annak ágyához s úgy ütötte föbe egy éles tárgygyal, hogy az alvó fiatal ember vérbe fagyva gurult le a földre. *Dancsó* egyenesen a VI. ker. kapitánysághoz ment és feljelentette magát. A fiatal ember nem halt bele sebeibe, de örökre nyomorék maradt. A törvényszék ezért csak két havi fegyházzal sújtotta a fűszerkereskedősegédet, aki azzal védekezett a törvényszék előtt, hogy a fiatal ember halálra bántotta őt és üldözte. A királyi táblán ma *Zubovich* bíró szándékos emberölés miatt mondotta ki az ítéletet a bűnös fűszerkereskedő segédre, akire nézve megerősítették az első bíróság ítéletét.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKÉ.

Irtá: Buchanan Róbert.

Angolból fordította: Dr. N. Gy.

19.

Kérem uram, menjen már! — mondá Amos elvesztve önuralmát. — Ez nem az ön háza, ne sértegesse leányomat.

— Jó jó, — felelt Lambe fenyegető mo-

dulattal, — Kegyelmed visszautasít. Ne feledje, hogy már másodszor kértem.

— Igen, visszautasítom, — felelt a kis ember, megfogva Mabel kezét, némi gyöngéméltóságot öltve fel.

A gazda erre fölcsapta kalapját s az ajtó felé indult. A küszöbön megfordulva intett Kálebnek, hogy csak folytassa a foglalást s egy gunyos intéssel Amostól, csufondáros kézesókkal Mabeltől elbúcsúzva, ott hagyta a házat, a fehér, sűrű havon át a kocsmá felé tartva, a hol lovait hagyta volt.

A gazda távozása után Amosnak első gondolata az volt, hogy haraggal nekifordul Kálebnek, hogy kövesse urát; mert jelenléte szégyen volt s tulajdonképpen semmi jogos keresete nem volt még itt. De aztán megdölvén annak erőszakos természetét, a kívül dolga volt, no meg azt is hogy nem volt mit titkolnia, mélyen sóhajtott s Mabelt kézen fogva fölment a lépcsőkhöz. A ház felső emeletén volt egy kis szobácska, faszékkel és asztallal bútorozva csupán. Amos gyakran ült itt, számadásait végezve; ide jött most is s leült szomorúan, kezeire támasztva arcát.

A nap éppen lement az occeánba s vörös fénye beözönlött a gyémántos ablaktáblákon át. A tenger föl volt háborodva a haldokló szél utolsó lehelletétől, nagy komor hullámokat vetett. A csöndes partszél, a körülálló házak, a régi áruházak, a hajó-műhelyek a tenger szélén mind hóval voltak födve, a mely azonban már nem volt tiszta fehér, mert a naplemente megpirította egy kissé. Minden nagyon szomorú, csöndes és ünnepies volt, várva a karácsonyt, a mely oly közel állott.

Nevelőatyja mellett térdelve s kezét kezében tartva, Mabel rátekintett arcára. Nem beszélt, mert szíve csordultig volt szeretettel, édes szánakozással. A fény elárasztotta a két csöndes alakot, de egyre halványult az is.

— Isten áldjon meg Mabel, — mondá a kis ember végtére, szeliden simogatva a leány aranyhaját ránczos kezével. — A magamleánya se szeret jobban.

— Hát nem vagyok én neked épen az, a mi a magad leánya, apám?

— Bizonyos értelemben igen, Isten küldött hozzám, ebben bizonyos vagyok, de fájdalom, épen miattad bántódtam. Mikor egy bolond pillanatban eldobtam, a mi a tiéd volt, hogy ne buslakodnám, hogy bocsássak meg magamnak?

— Dehogy, nem az enyém volt az, hanem a tiéd, — kiáltá a leány gyöngéden. — Hát nem neked köszönöm ezt is és ezer annyt? Ne öld magad ezért a pénzért, ha elvesz is, mit bánom én.

— Drágám, de az volt a te hozományod. A leány édesen mosolygott s rázta aranyos fejét.

— Sohase megyek én férjhez; mindig itt fogok maradni melletted; olyan boldog vagyok én itt!

— Igen, de én öregszem, gyengülök ám, Mabel s legjobb esetben se élek már soká; Antal se fiatal már s egy éjjel vad kóborgásai között elpusztulhat. Azonban mégsem etől félek legjobban; hadd jöjjön, csak ne nagyon hamar. Ebben a házban laktam mindig, mióta megházasodtam, szegény megboldogult feleségemmel, itt születtek gyermekeim, itt történt az is, hogy hozzánk kerültél, aranyom. Ha elüznének innen, más helyre, az időelőtt megölné engem.

A leány vigasztalagatta s ez némileg sikerült is; mert szívében még reménykedett, hogy vagyona épen kerül haza. Szeretetétől megindult, elkezdett érvelni ő is reménye mellett. Sok előreláthatatlan esemény tartóztathatja a hajót. Talán a rakodással nem lettek készen, vagy némi könnyebb tatarozás vált szükségessé; talán a kormányos, tapasztalt ember létere nem akart elindulni, míg a viharos idő tart, a mi négy hete tartott már. Beszédközben arca földerült egy kissé s elfeledve Káleb jelenlétét a házban, egyéb bajaival együtt, a jövőendő eshetőségeiről kezdett csevegni — melyek földerithetik végső napjait s talán gyermekeit gazdagon hagyja itt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A belga kir. család.

Budapest, decz. 16. (Saj. tud. táv.) A belga kir. család az »Eloil Belga« cz. lapban közlése szerint hogy **Lujza** hercegnő gyógyíthatatlan örökségbe esett s a kir. család elhárítja magáról a felelősséget, mintha oka lenne a Lujza hercegnő szerencsétlenségének.

Diplomáciai ebéd berlini nagykövetségénél.

Berlin, decz. 16. A »Kreuzzeitung« jelentése szerint **Szögyény Marich** osztrák-magyar nagykövetségénél szerdán kisebb ebéd volt, amelyen részt vett **Bülow** államtitkár és neje, **Lauza** gróf, olasz nagykövet, **Noailles** márk, francia nagykövet és **Lerchenfeld** gróf, bajor követ. (Magy. Táv. Ir.)

A franciaországi események.

Páris, decz. 16. Az a gyűjtés, amelyet a »Libre Parole« Henry özvegye javára indított, hogy Reinach ellen pört indíthasson, eddigelé 22,000 frankot eredményezett. Az aláírók élén áll **Mercier** tábornok 100 frankkal. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, decz. 16. Az »Intransigeant« szerint **Marchand** Fasoda kiűritése miatt heves hangon tartott levelet irt Delcassé külügyminiszternek és elbocsátását kérte. (Magy. Táv. Ir.)

Mac Kinley beszéde.

New-York, decz. 16. **Mac Kinley** elnök Atlantába (Georgia) beszédet tartott, amelyben egyebek közt ezt mondta:

Az amerikai lobogó ki van tűzve mind a két féltekén és ott marad a szabadság és jog, a béke és haladás jelvényül. Ki merné elvenni a néptől, amely fölött védő szárnyai lebegnek? Ki akarná onnan levanni? Vajjon most, hogy a háboruban kivívott diadalunk a békeszerződésben írásban van foglalva, csüggedten elfordulunk azoktól a kötelességektől, amelyekel saját nagy tetteinkkel az országra hárítottunk? (Magy. Táv. Ir.)

Ujabb törvényjavaslat.

London, decz. 16. A mint a »Times«-nak Filadelfiából jelentik, a képviselőház közlekedésügyi bizottsága elhatározta, hogy oly törvényjavaslatot fog a ház elé terjeszteni, a mely az amerikai vám- és tarifatorvények hatályát Hawaira is kiterjeszti. A kongresszus valószínűleg elfogadja a törvényjavaslatot. (Magy. Táv. Ir.)

Anglia és Oroszország.

London, decz. 16. Az angol-kaukázusi közlekedési társaság **Tatisev** londoni orosz pénzügyi biztos tiszteletére lakomát adott. Egy Miklós czárra mondott pohárköszöntőre válaszolva azt mondta **Tatisev**, hogy Anglia és Oroszország barátságos viszonya lényeges föltétele a világbékének. Megelégedéssel konstatálja, hogy Angolország irányadó férfiai Oroszországgal szemben barátságos egyetértést javallanak. Azután kiemelte az új társaság nagy jelentőségét és azt mondta, hogy ha két év múlva eljön az ideje annak, hogy revideálják a Németországgal kötött kereskedelmi szer-

ződést, amely alapja Oroszország kereskedelmi viszonyainak Európával szemben, akkor az angol kereskedelem formulázhatja szükségleteit és kívánságait és bízhatik benne, hogy az orosz kormány nem fogja elmulasztani kívánságainak figyelmes megfontolását. **Tatisev** végül kedvező értelemben nyilatkozott az angol tőkének orosz vállalatokba való befektetéséről és hangsúlyozta, hogy **Witte** pénzügyminiszter nagy fontosságot tulajdonít és Angliával való jó viszony megerősödésének. (Magy. Táv. Ir.)

Kínai ügy.

Peking, decz. 15. **Macdonald** angol követ erőiesen felszólalt a cungli-jamennél a sanghaji francia koncesszió kiterjesztése ellen, azzal a megokolással, hogy ez több épületet és telket érintene, a mely az angoloké. Niucs-vangban koncessziót kaptak az angolok. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Az alma leférgesedése ellen. Nagy csapás gyümölcstermelésünkre a leférgesedés, mely különösen az almatermést szokta tönkre tenni, úgy hogy a szép gyümölcsnek gyakran legnagyobb része éretlenül lezuhall s a mi megéri is, nagyobb része férges, tehát csekély értékű. Igen sokan nem tudják, hogy mitől is származik ez a férgesedés, minél fogva annál kevésbé tudnak ellene védekezni. Ezt a bajt pedig egy kis ormányos bogár okozza, mely felmászik a fákra, bele tojik a virágba s ilyen formán aztán férges lesz a származó gyümölcs, különösen késő ősszel szokott e bogár felmászni a fákra — s éppen e természetét használják fel legujabban elpusztítására. Nevezetesen Németországban tettek erre nézve nagyon jól sikerült kísérleteket. Késő ősszel ugyanis szénából sodrott kötéllel kötik keresztül a fák derekát, erre a szénakötélre pedig valami durva papírt helyeznek, melyet azonban csak a felső részén kötnek oda mint valami köpenyeget. A kis bogár ősszel felfelé indulván a fatörzsön, a mint a papírral borított szénakötélhez ér, azt igen kellemes téli szállásnak találja s ott szépen meg is marad telelőre. Ne is haborgassuk őket, hadd gyülekezzenek lassanként, hanem februárban aztán leszedjük a széna köteleket, némelyik alatt aztán huszat is fogunk találni, melyeket könnyen megölhetjük. Mennyi kárt tettek volna ezek, ha a fára feljuthattak volna! Ezen módon sikerült a gyümölcsök nagy részét megmenteni a férgesedéstől s még a próbaképpen bekötetlenül hagyott fák gyümölcse nagyobb része leférgesedett, addig az így kezelt fák gyümölcsében alig akad néhány férges. Az eljárás oly egyszerű, oly kevésbe kerül, hogy kár meg nem próbálni.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, december 16.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	—	—	—	—	—	9.70
Uj tengeri	—	—	—	—	—	4.86
Rozs őszre	—	—	—	—	—	8.28
Zab őszre	—	—	—	—	—	5.91
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—	—
Buza októberre	—	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, december 16.

Az irányzat gyenge

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	358.1/2
Magyar hitel	—	—	—	—	—	389.1/2
Államvasut	—	—	—	—	—	362.1/2
Rimamurányi	—	—	—	—	—	282.1/2
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	244.1/2
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	604. —
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	282.25

Villamos vasut	—	—	—	—	—	279.50
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	858.25
Iparbank	—	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	866.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	—	78. —

B é c s, december 16.

Az irányzat nyugodt

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	359. —
Magyar hitel	—	—	—	—	—	388. —
Államvasut	—	—	—	—	—	364.1/2
Birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.97

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. december 16-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	120. —
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	97.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	100. —
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120. —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	96. —
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.50
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	97. —
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	158. —
Tiszabábalyozói és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	138.50
Osztrák járdék papírban	—	—	—	—	—	100.85
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	—	100.85
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	—	120. —
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	—	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	140. —
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	913. —
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	389. —
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	—	358.40
Osztrák-magyar államvasuti részevény	—	—	—	—	—	362.25
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	—	956. —
Német birodalmi márka	—	—	—	—	—	59. —
London vista	—	—	—	—	—	120.65
Párisi vista	—	—	—	—	—	47.70
20 márkás arany	—	—	—	—	—	1180

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

RITTER RICHÁRD

czukrászdája

Nagyvárad, Bémer-tér.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy üzletemben

karácsonyi kiállítást

rendeztem, ahol a következő cikkeket, ugyanint **karácsonyfa díszek**, valamint **hab-cukorkák**, továbbá **Bonbonierek**, a legfinomabb cukorkák **legolcsóbb** árban kaphatók.

Karácsonyi ünnepekre ajánlok a n. é. közönségnek **tejes, diós és mákos kalácsot**; naponta frissen készült **Pozsonyi diós kifli**, saját készítette **Kugler-féle sütemények**, tea, rum, cognac, liquőreket, a legnagyobb választékban.

Tea sütemények, Spanyol borok nagy raktára.

Ajánlom különösen olcsó, teljes **karácsonyfa díszemet** 1 frt 50 krtól feljebb, mely egy fára elegendő.

Azon t. vevőimnek, kik a **díszeket** nálam vásárolják, teljesen ingyen **díszítem fel a karácsonyfát**.

Vidéki megrendelések pontosan, gyorsan és jó csomagolás mellett teljesíttetnek.

Maradtam a n. é. közönségnek alázatos szolgálja:

Ritter Richárd,

czukrász.

Sürgőnyezim: **Ritter czukrászda, Nagyvárad.**

Telefon összeköttetés!

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város számvevői hivatalánál rendszeresített és kinevezés folytán megüresedett *könyvvezetői állásra* ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, kik ezen 1000 frt fizetés és 200 frt lakbérrel javadalmazott és kinevezés útján betöltendő állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1883. évi l. t.-cz. 18. §-ában előírt elméleti képzettségeket igazoló és kellően felszerelt pályázati kérvényüket Méltóságos dr. Beöthy László főispán urhoz **folyó évi december hó 25-ike** délutáni 5 órájáig annál is inkább nyujtsák be, mivel a később beérkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Megjegyzem, miszerint a kinevezett könyvvezető a szerv. szab. rend. 91. § b.) pontja értelmében egy évi fizetésének megfelelő összeget készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a város pénztárába tiszti biztosítékul letenni tartozik.

Nagyvárad, 1898. decz. hó 14-én.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

A „Fekete Sas“ szálloda

éttermében

szombaton, december 17-én

és

vasárnap, december 18-án

új műsorral

utolsó nagy

BÜVÉS - ESTÉLY

és

villamos, bűvész- és spiritisztikai

előadás

rendeztetik az előnyösen ismert illu-
sionista, equillbrista, gondolatol-
vasó, állati hangutánzó, gyors-
vesső és billiárdművész

CARMELLINI

által, ki Európa minden nagyobb vá-
rosában legnagyobb sikert aratott

Kezdeté este 8 órakor.

Occasio kézimunkákban.

Hölgyek figyelmébe!

MERKADO TESTVÉREK

divatüzletüket újra átalakították és berendezték.

Olyan raktárt szereztek be a *legfinomabb kézi munkákban* és az ezek-
hez való kellékekben, a melyent ritkán lehet látni. Művészies aszsurhimzések, pit-
toreszk *disztárnyak*, piperecikkek és

mindennemű divatáruk

a legmérsékeltebb áron kaphatók. — Önérzettel elmondhatjuk, hogy üzle-
tünknek *finom* áru, az ezernyi kézimunkák rövid idő alatt megnyerték a höl-
gyek és műértők osztatlan tetszését.

Ajándékok karácsonyra!!

Üzletünk gazdag árutárában a legszebb ajándékok találhatók és így senki se
mulassza el üzletünket meglátogatni.

Tisztelettel

Merkado Testvérek.

Nagyváradon, Fő-utca (Bazár-szoros.)

Occasio vászonfutók tűfestéssel

Occasio, gobelinek és Aszsurhimzésekben.

Huzás visszavonhatlanul
1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egye-
sületének sorsjáték-kezelősege
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZÁNTÚL“ kiadóhivatala.

Legolcsóbb és legcélszerűbb
karácsonyi ajándék
egy

Ujságírók-Sorsjegye

melylyel

1 korona

árért

egy

100.000 koronás

és öt 20.000 stb. koronás nyereményt lehet nyerni.

Az összes nyereményeket a kezelőség 20%
levonással kívánatra készpénzben vissza-
váltja. Min en sorsjegy utánfizetés nélkül
mind a 6 héten játszik. * * * * *

Huzás visszavonhatlanul
1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egye-
sületének sorsjáték-kezelősege
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZÁNTÚL“ kiadóhivatala.